

Protocol doubleren/versnellen/eigen leerlijn

Achtergrond

Op de Groen van Prinstererschool werken we met het leerstofjaarklassensysteem. Dat wil zeggen dat leerlingen worden gegroepeerd op basis van hun leeftijd en dat leerlingen van dezelfde leeftijd in principe dezelfde lesstof krijgen aangeboden. Binnen een leerjaar maken de leerlingen zich deze lesstof eigen, waarna zij overgaan naar het volgende leerjaar. Uiteraard houden wij rekening met verschillen tussen kinderen. Er wordt er gedifferentieerd op tenminste drie niveaus (modelleerders, directe instructiegroep en zelfontdekkers) en daarnaast is er nog de mogelijkheid van verrijking of herhaling binnen de Klimop. In het geval dat er zorgen zijn over de didactische ontwikkeling van leerlingen, past de school de 1-zorgroute toe die is beschreven in ons Schoolondersteuningsprotocol[i] en de Verrijkingslijn.[ii] Hierin staat beschreven welke extra ondersteuning leerlingen binnen en buiten de klas ontvangen wanneer hun resultaten voor verbetering vatbaar zijn of juist sterk vooruitlopen. Kort samengevat betreft dit, in het geval van achterblijvende resultaten, verlengde instructie door de leerkracht, extra ondersteuning binnen de klas in de vorm van bijvoorbeeld leesgroepjes of rekengroepjes of hulp bij het automatiseren door de onderwijsassistent of leerkracht. Wanneer ook hiervan onvoldoende resultaat wordt gezien, wordt de leerling aangemeld voor Klimop herhaling (RT) volgens de criteria die hiervoor zijn gesteld. Als de leerling sterk voorloopt, zal extra verrijking in de groep worden geboden door de leerkracht of onderwijsassistent en indien er een hulpvraag aanwezig is, in de Klimop verrijkingsgroep. In voorkomende gevallen zal er rondom de leerling een MDO worden georganiseerd, waarbij er met extra financiering vanuit het Samewerkingsverband individuele begeleiding kan worden ingekocht.

In de Wet op het primair Onderwijs is bepaald dat leerlingen ononderbroken ontwikkelingsproces moeten kunnen doorlopen.[iii] Het uitgangspunt op de Groenschool is dan ook dat leerlingen de doorgaande lijn volgen binnen de school. Op die manier komen alle vaardigheden in de juiste volgorde en met de juiste mate van herhaling/inoefening aan bod, waarbij de eerder geleerde stof als basis dient voor de later te leren stof. Daarom zijn we terughoudend met doubleren, versnellen of werken op een eigen leerlijn. Toch kan de school in voorkomende gevallen in overleg met ouders tot de conclusie komen dat een leerling niet op zijn of haar plek is in de leerstofjaarklas. Dit kan leiden tot het loslaten van het leeftijdscriterium (d.w.z. een klas overdoen (doubleren) of overslaan (versnellen)) of het loslaten van het leerstofcriterium (de leerling blijft in de groep bij de leeftijdsgenoten, maar volgt een eigen leerlijn).

Hieronder wordt beschreven wanneer en hoe een dergelijke beslissing wordt genomen. Het gaat daarbij om richtinggevende criteria. Een beslissing om te doubleren of versnellen of een eigen leerlijn toe te passen blijft altijd maatwerk.

In een apart kopje wordt eerst ingegaan op de sociaal-emotionele aspecten die onderdeel zijn van de afweging om te doubleren of te versnellen. Ook wordt samenvattend het tijdspad en de procedure geschetst en worden de cognitieve criteria nog eens overzichtelijk bij elkaar gezet. Tenslotte wordt nog ingegaan op het aanpassen van de DL (didactische leeftijd) in het leerlingvolgsysteem bij doubleren en versnellen.

Hieronder wordt niet steeds beschreven wat er binnen en/of buiten de klas al moet zijn ingezet om prestaties te verbeteren of af te stemmen op de leerling voordat er een beslissing wordt genomen;

Groen van Prinstererschool
Paradijsstraat 51
2275 EK Voorburg

070 - 386 05 12
info@groenschool.lucasonderwijs.nl
gprinstererschool.nl

daarvoor wordt verwezen naar de zojuist genoemde 1-zorgroute. Uiteraard is het succes van de extra inzet wel onderdeel van de overweging.

Sociaal-emotionele afwegingen bij doubleren of versnellen
Doubleren kan op de korte termijn voordelen opleveren voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. De leerling zal waarschijnlijk tijdens de eerste maanden van het gedoubleerde jaar een voorsprong hebben op zijn klasgenoten, omdat hij de lesstof al eens aangeboden heeft gekregen. Hier zal de leerling de voor hem zo nodige succeservaringen uit halen. Ook kijken de leerlingen uit de groep vaak een beetje op tegen de doublerende leerling, die hierdoor een hogere status krijgt. Tenslotte zal de leerling de eerste periode nu eens niet op zijn tenen hoeven lopen, wat de leerling flink kan ontlasten waardoor deze weer op adem kan komen. Deze voordelen zijn niet blijvend, omdat ze samenhangen met de tijdelijke didactische voorsprong van de leerling.
Versnellen levert voor de leerling voordelen op op het gebied van schoolmotivatie, als er in het versnelde jaar weer lesstof wordt aangeboden die hem uitdaagt. Ook is het goed mogelijk dat de aansluiting van de leerling met klasgenoten verbetert, omdat die meer op het niveau van de versnelde leerling zitten.
Sociaal-emotionele aspecten die tegen doubleren en versnellen pleiten zijn bijvoorbeeld gescheiden worden van goede vrienden of vriendinnen, uit de toon vallen door lengte of leeftijdsgebonden ontwikkeling, of factoren binnen de groep waar de leerling in terecht komt.
Een en ander zal anders verlopen voor leerlingen in de enkelvoudige klassen en in de combinatieklassen. Soms leidt een doublure of versnelling in een combinatieklas immers niet tot het fysiek verlaten van de groep, wat een voordeel kan zijn en emotionele belemmeringen kan verminderen.

Doubleren
Uit onderzoek is gebleken dat doubleren in het algemeen geen positief effect heeft op de cognitieve leerprestaties op langere termijn.[iv] De school zal daarom terughoudend omgaan met doubleren. Desondanks zijn er omstandigheden waarin een doublure een passende maatregel kan zijn. Dit zal altijd met ouders worden overlegd. De school neemt uiteindelijk de beslissing.[v]
Het uitgangspunt is dat de school verwacht dat de leerling tijdens het jaar dat hij doubleert zijn leerprestaties kan verbeteren. Kan een leerling zijn leerprestaties naar verwachting niet verbeteren (omwille van bijvoorbeeld lagere intelligentie, een leerstoornis of andere structurele oorzaak voor de opgelopen achterstand), dan kiest de school ervoor om de leerling te laten overgaan naar het volgende jaar op een eigen leerlijn (zie hierna).
Leerlingen gaan niet voorwaardelijk over. Als de leerling voldoet aan de criteria die hieronder uiteengezet worden, doubleert de leerling. Het is te belastend voor leerlingen om eerst alles op alles te moeten zetten om de plek in het volgende leerjaar waar te maken en daarna wellicht toch weer teruggeplaatst te worden. Om die reden worden leerlingen ook niet teruggeplaatst halverwege een schooljaar, maar doubleren zij indien nodig het hele schooljaar.
Wij gaan ervan uit dat leerlingen alleen in de basisjaren (groepen 1 t/m 4) kunnen doubleren, daarna niet meer, behoudens in uitzonderlijke gevallen (zie hieronder).
Kleuterdoublure
In de groepen 1/2 wordt met het leerlingvolgsysteem KIJK geobserveerd of leerlingen op de domeinen taal, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling het niveau hebben dat kinderen tussen de 4 en 6 jaar gewoonlijk bereiken. Aan het einde van groep 2 is het belangrijk dat kinderen een

aantal basisvoorwaarden voor een soepele overgang naar groep 3 beheersen. Kinderen die tussen 1 oktober en 1 januari jarig zijn (de zogenaamde najaarsleerlingen) zullen over het algemeen in hun tweede schooljaar nog niet klaar zijn voor de overgang naar groep 3, omdat zij relatief weinig onderwijstijd hebben gehad. Zij blijven in principe nog een jaar in de kleuterklas. Zie hiervoor ons Protocol 2-3-jarig kleutertraject.[vi] Hier is geen sprake van een doublure.
Anders ligt het bij kleuters die een volledige of ruime twee jaar in de kleuterklas hebben doorgebracht, maar toch het benodigde startniveau voor groep 3 nog niet hebben bereikt en daarnaast ook sociaal-emotioneel nog niet toe zijn aan groep 3. Concreet blijkt dit uit een achterstand van minimaal zes maanden op de ontwikkelingslijn beginnende geletterdheid en beginnende gecijferdheid en daarnaast een achterstand van minimaal zes maanden op de ontwikkelingslijn taakgerichtheid en zelfstandigheid of kleine motoriek.
Omdat de benodigde basis ontbreekt, is de verwachting dat deze kinderen onvoldoende zullen profiteren van de lesstof in groep 3.
Na de KIJK-registratie in januari zal met ouders worden besproken dat er een mogelijkheid is dat de leerling een kleuterdoublure krijgt. In de periode tot aan de volgende KIJK-registratie in juni zal extra aandacht worden besteed aan de ontwikkelingsgebieden waarop de leerling nog niet het benodigde niveau heeft bereikt. Als de achterstand in juni nog niet is ingelopen en de taakgerichtheid en zelfstandigheid nog niet voldoende ontwikkeld zijn, zal de school de leerling verlengen in groep 2. In het schooljaar van de doublure wordt in het lesstofaanbod rekening gehouden met de voorsprong die het kind mogelijk heeft op andere ontwikkelingsgebieden.

Groepen 3 en 4
In groep 3 doen kinderen veel kennis op die als basis dient voor lesstof in volgende leerjaren. Dit geldt met name voor het leren lezen. Aan het einde van groep 3 moeten kinderen voldoende leesvaardigheden hebben om opdrachten in de lesmethodes te kunnen begrijpen, dus ook de opdrachten in de rekenmethode. De score op de AVI-toets moet in juni minimaal M3instructie zijn. Dat betekent dat de leerling met instructie woorden kan lezen op het niveau van halverwege groep 3. Ook de basis van het rekenen moet op orde zijn aan het einde van groep 3, blijkend uit een score op minimaal M3-niveau in juni op de rekentoets.
Als de leerling dit niveau van lees- en rekenvaardigheid nog niet heeft bereikt, is er onvoldoende basis om over te gaan naar groep 4 en zal de leerling worden gedoubleerd in groep 3. Ook hier wordt uiteraard rekening gehouden in het lesaanbod met de voorsprong die de leerling mogelijk heeft in het begin van het schooljaar voor de tweede keer in groep 3.
In groep 4 wordt de basis die is gelegd in groep 3 geconsolideerd en uitgebreid. In groep 4 speelt automatiseren een belangrijke rol. Het lezen moet steeds vloeiender worden en de basisbewerkingen bij het rekenen moeten zonder uitrekenen opgelepeld kunnen worden. Dit wordt bereikt door herhaling. Sommige leerlingen hebben meer herhaling nodig.
Voor deze leerlingen is het goed om het consolideren van de basis in groep 4 nog een keer mee te maken. Concreet blijkt dit uit een functioneringsniveau van E3 beheersing of lager op de CITO in juni voor rekenen en tenminste een van de volgende vakgebieden: technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen. Ook bij doublure in groep 4 wordt een passend aanbod ingericht op de voorsprong die de leerling in de eerste maanden mogelijk heeft.
Tijdens de oudergesprekken na de CITO-periode in januari wordt besproken dat er een kans is dat de leerling de groep overdoet bij een flinke achterstand na de M-CITO. Daarbij wordt ook de sociaal-emotionele ontwikkeling betrokken. In de maanden tot juni wordt bekeken of de leerling de

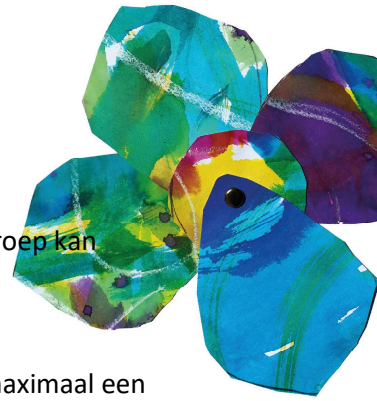

achterstand met (nog meer) extra ondersteuning binnen en/of eventueel buiten de groep kan inlopen. Na de eind-CITO in juni wordt de beslissing definitief genomen door school.

Groepen 5 t/m 8
In de groepen 5 t/m 8 doubleren leerlingen in principe niet. Bij een achterstand van maximaal een jaar op maximaal twee vakgebieden kan een eigen leerlijn worden ingezet (zie hieronder). Alleen in het geval van veranderde omstandigheden rondom de leerling kan een doublure nog zinvol zijn. Hierbij geldt ook het uitgangspunt dat de doublure naar verwachting leidt tot een verbetering van de leerprestaties, bijvoorbeeld tot uiting komend in een verwacht hoger uitstroomniveau.
Het is mogelijk dat leerlingen door ziekte, door omstandigheden in de thuissituatie of door een niet eerder onderkende en niet-behandelde stoornis een achterstand oplopen. Als eenmaal helder is waardoor de leerling niet van de lesstof heeft kunnen profiteren en wanneer er stappen zijn of worden genomen om deze belemmering weg te nemen, kan het zinvol zijn om de leerling lesstof nog eens aan te bieden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een behandeling voor dyslexie of dyscalculie of TOS, waardoor het kind het (begrijpend) leesonderwijs of rekenonderwijs de tweede keer beter kan volgen of psycho-educatie en/of medicatie bij een aandachttekort. Of aan rouwverwerking of psychische behandeling. In deze gevallen is er een duidelijke verwachting dat de leerling zijn leerprestaties kan verbeteren door een doublure, wat het uitgangspunt blijft bij de beslissing om te doubleren. Is de maatregel al getroffen in een vorig leerjaar (afgeronde behandeling of ingesteld op medicatie bijvoorbeeld), dan vormt dyslexie, dyscalculie of aandachttekort daarna geen aanleiding meer om doublure in te zetten. De beslissing om te doubleren wordt ook hier door de school genomen.

Versnellen
Leerlingen komen tot leren in de zone van de naaste ontwikkeling. Voor veel leerlingen ligt deze zone bij de aangeboden stof in de klas. Er zijn echter leerlingen die dusdanig voorlopen dat zij met de reguliere stof niet de zone van de naaste ontwikkeling raken. De signalering van en ons onderwijs aan deze leerlingen is beschreven in de Verrijkingslijn.[vii] Het uitgangspunt is om de leerling zoveel mogelijk uitdaging middels compacten en verrijking te bieden in de eigen groep.
In uitzonderlijke gevallen waarbij het welbevinden van de leerling in het gedrang komt en de onderwijsbehoefte de basisondersteuning in de huidige groep overstijgt wordt bekeken of versnellen wenselijk is. De gemeten voorsprong van de leerling moet hiervoor minimaal tien maanden DLE (één onderwijsjaar) zijn op rekenen en op één of meer van de volgende vakgebieden: technisch lezen, spelling en begrijpend lezen in CITO.
Bij de kleuters kijken we naar een voorsprong van minimaal zes maanden in KIJK, zichtbaar als een groen signaal in het groepsoverzicht bij het vakje "gemiddelde score”. De voorsprong moet opgebouwd zijn uit in ieder geval overwegend groene scores in de domeinen taal en rekenen.
Om te bekijken of ook aan andere dan cognitieve voorwaarden voor versnellen wordt voldaan, vult de leerkracht de module Advies vervroegde doorstroming in DHH in.
Leerlingen slaan bij versnellen in principe niet meer dan één leerjaar over. Toch kan blijken dat de werkelijke voorsprong van de leerling nog groter is. In dat geval vraagt IB het Steunpunt Hoogbegaafdheid om advies over hoe het niveau van de leerling kan worden bepaald en hoe daarop kan worden afgestemd.

Leerlingen die voor versnellen in aanmerking komen zullen in de DHH al de module Signalering hebben doorlopen, waardoor ouders al in een vroeg stadium betrokken zijn. Als ouders het niet eens zijn met het voornemen om te versnellen, blijft de leerling in de groep waar hij zit en wordt een MDO georganiseerd om te bespreken hoe de school aan de onderwijsbehoefte van de leerling kan voldoen.

Aantal keren doubleren of versnellen

Tijdens de basisschool versnellen of doubleren we een leerling in principe maar één keer. Het is in sociaal-emotioneel opzicht niet wenselijk dat er een leeftijdsverschil van meer dan één jaar ontstaat vergeleken met klasgenoten. De leerling zal dan de hele verder schoolcarrière, inclusief het VO en het onderwijs daarna, ofwel een flink stuk jonger zijn ofwel een flink stuk ouder dan de rest van de groep. Vooral in de puberteit kan dit leiden tot verminderde aansluiting binnen de groep.
In uitzonderlijke gevallen kan tweemaal worden gedoubleerd of versneld. Dit kan bijvoorbeeld een leerling betreffen met een uitzonderlijk hoog IQ. Of het gaat om een leerling waarbij de eerste doublure een kleuterdoublure betrof op grond van een structurele ontwikkelingsachterstand als gevolg van bijvoorbeeld vroeggeboorte, en waarvan we denken dat er in groep 3 of 4 nog ruimte is om zijn inhaalslag verder te voltooien. In ieder geval is wettelijk vastgelegd dat leerlingen naar de basisschool mogen tot en met het schooljaar waarin zij 14 jaar worden (Art. 39 lid 4 WPO). In het geval van een dubbele doublure, moet dus eerst vooruitgerekend worden of de leerling hieraan voldoet. Er is overigens geen minimumleeftijd vastgesteld waarop leerlingen de school mogen verlaten.

Eigen leerlijn

Na groep 4 en/of na een eventuele doublure in groep 3 of 4 kan blijken dat een leerling bij één of twee vakken een zodanige achterstand heeft ten opzichte van de rest van de groep dat hij niet meer kan profiteren van de instructie en verwerking op groepsniveau. Ook met verlengde instructie, extra ondersteuning door de onderwijsassistent of RT lukt het de leerling niet om zijn achterstand in te lopen. In dat geval kan de leerling verder werken op een eigen leerlijn, d.w.z. verder werken vanaf het niveau dat hij beheerst.
De eigen leerlijn wordt ingezet bij een achterstand van minimaal een jaar (10 DLE) tot maximaal twee jaar (20 DLE) op maximaal twee van de volgende vakgebieden: lezen, spelling, rekenen en begrijpend lezen. Bij een structurele achterstand van meer dan twee jaar en/of op meer dan twee vakken en mogelijk bijkomende problematiek wordt een breed onderzoek geadviseerd aan ouders, inclusief een IQ-bepaling. Uiteraard wordt in lijn met de 1-zorgroute steeds aan de hand van de toetsresultaten bekeken of leerlingen in aanmerking komen voor onderzoek naar dyslexie en dyscalculie (drie achtereenvolgende E-scores op de CITO-toetsmomenten en het aantoonbaar tevergeefs doorlopen van de ondersteuningsniveaus 2 en 3).[viii]
Een eigen leerlijn kan alleen slagen als de leerling gemotiveerd is om op het eigen niveau te werken. Ook moet de leerling op het eigen niveau in staat zijn om met korte instructie zelfstandig te werken. Het welbevinden van de leerling moet in orde zijn, waarbij de leerling geen hinder ondervindt van faalangst, vermijdingsgedrag en of een laag zelfbeeld vanwege het werken op een lager niveau dan zijn klasgenoten.
Een eigen leerlijn is zinvol als de verwachting bestaat dat de leerling hiermee eind groep 8 minimaal op 1F-niveau kan uitstromen. De nadruk moet liggen op functionele geletterdheid en gecijferdheid en op aansluiting op het uitstroomprofiel.
Inhoud en toetsing van de eigen leerlijn

Om te bepalen op welk niveau de leerling de stof nog beheerst wordt de leerling teruggetoetst met behulp van CITO LIB, waar nodig (LIB is adaptief) met één of twee versies eerder. De resultaten worden geanalyseerd om te bepalen welke doelen de leerling nog beheerst. De leerling volgt het vak of de vakken vanaf het niveau van de beheersing. Hiervoor wordt teruggegrepen op de stof van het voorgaande leerjaar, door voor de leerling een eigen vak aan te maken in Snappet of de methode van het voorgaande leerjaar in te zetten. Voor maatwerk naast de stof van het voorgaande leerjaar wordt de betreffende vakcoördinator geraadpleegd.
Tussentijdse evaluatie gebeurt zoveel mogelijk door de methodegebonden toetsen af te nemen op het niveau van de leerstof en door CITO's op maat af te nemen. Na de toetsperiodes in januari en juni bekijkt de leerkracht (indien nodig met advies van de vakcoördinator) of de leerlijn bijgesteld moet worden.
Organisatie van de eigen leerlijn
De eigen leerlijn valt binnen de basisondersteuning. Wanneer voor de leerling een arrangement loopt, kan de individuele begeleiding worden ingezet bij het zelfstandig maken van de leerling (structuurafhankelijk ipv persoonsafhankelijk) in de verwerking van het vak/de vakken die binnen de eigen leerlijn vallen.
De leerling krijgt een korte individuele instructie van de leerkracht of de OA of bekijkt de instructiefilmpjes in Snappet.
De leerling krijgt alleen RT voor de vakken waarop hij een eigen leerlijn volgt als uit de toetsing blijkt dat er hiaten zijn binnen de lesstof op het eigen niveau, die met extra ondersteuning ingelopen kunnen worden. Met andere woorden: er gelden geen andere criteria dan gewoonlijk bij de beslissing om RT in te zetten.
Ouders geven geen instructie thuis. Ouders kunnen wel teksten van tevoren lezen met de leerling of helpen bij automatiseren.

Tijdspad en procedure bij inzet van doublure, versnelling of eigen leerlijn
De leerkracht bespreekt met IB de vorderingen van de leerlingen in de groepsbespreking na de M-CITO van januari. Hierbij wordt bekeken welke leerlingen mogelijk in aanmerking komen om te doubleren, te versnellen of een eigen leerlijn te krijgen.
De leerkracht bespreekt de leerling met de ouders. Dit gesprek wordt apart van het kindgesprek gevoerd. De leerkracht kan IB vragen om aan te sluiten.
De extra inzet die is afgesproken om de leerling de komende periode te ondersteunen wordt toegepast. Bij versnelling en een eigen leerlijn hoeft niet te worden gewacht tot het einde van het schooljaar, maar dit kan wel als men eerst het effect van extra inzet wil afwachten.
Bij de E-CITO in juni wordt aan de hand van de resultaten bekeken of de leerling inderdaad in aanmerking komt voor doubleren, versnellen of een eigen leerlijn. Zie hiervoor de criteria zoals hierboven beschreven.
In een gesprek tussen de leerkracht, de ouders en IB wordt met afweging van sociaal-emotionele aspecten en mogelijk bijkomende problematiek besloten om de leerling te doubleren, versnellen of op een eigen leerlijn te plaatsen.
Als ouders het niet eens zijn met het voornemen om te doubleren, of om de leerling op een eigen leerlijn te plaatsten, wordt de uiteindelijke beslissing genomen door de directie, nadat ook deze een gesprek heeft gevoerd met ouders.

Als ouders het niet eens zijn met het voornemen om te versnellen, blijft de leerling in de groep waar hij zit en wordt een MDO georganiseerd om te bespreken hoe de school aan de onderwijsbehoefte van de leerling kan voldoen.
De leerkracht bespreekt samen met IB wat de leerling de eerste periode in het nieuwe schooljaar of na de versnelling of eigen leerlijn nodig heeft aan ondersteuning of verrijking binnen en buiten de groep en legt dit vast in ESIS.
De leerkracht en ouders bespreken hoe de beslissing om te doubleren of te versnellen wordt gecommuniceerd met de leerling en met de groep.

Overzicht van cognitieve criteria
Kleuterdoublure
Een achterstand van minimaal zes maanden op de ontwikkelingslijn beginnende geletterdheid en beginnende gecijferdheid en daarnaast een achterstand van minimaal zes maanden op de ontwikkelingslijn taakgerichtheid en zelfstandigheid of kleine motoriek.
Groep 3 doublure
Een score lager dan of gelijk aan M3-instructie niveau op AVI en lager dan of gelijk aan M3 op Rekenen na de E-Cito in juni.
Groep 4 doublure
Een score lager dan of gelijk aan E3 na de E-CITO in juni voor rekenen en tenminste één van de volgende vakgebieden: technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen.
Versnelling
Een voorsprong van minimaal tien maanden DLE op Rekenen en tenminste één van de volgende vakgebieden: lezen, spelling, rekenen en begrijpend lezen in CITO.
Bij de kleuters: een voorsprong van minimaal zes maanden in KIJK, zichtbaar als een groen signaal in het groepsoverzicht bij het vakje "gemiddelde score". De voorsprong moet opgebouwd zijn uit in ieder geval overwegend groene scores in de domeinen taal en rekenen.
Eigen leerlijn
Een achterstand van minimaal een jaar (10 DLE) tot maximaal twee jaar (20 DLE) op maximaal twee van de volgende vakgebieden: lezen, spelling, rekenen en begrijpend lezen in de groepen 5 of hoger.
De eigen leerlijn moet kunnen leiden tot uitstroom op minimaal 1F-niveau.

Overzicht van sociaal-emotionele criteria
-De kans op succeservaringen neemt toe
-De leerling wordt ontlast
-De schoolmotivatie van de leerling neemt naar verwachting toe
-De leerling valt in de nieuwe groep niet te zeer uit de toon door lengte of emotionele of fysieke rijpheid
-De leerling vindt in de nieuwe groep een verbeterde aansluiting met leerlingen op zijn/haar eigen niveau
-De leerling kan omgaan met vermindering van het contact met goede vrienden en vriendinnen

Didactische leeftijd aanpassen[ix]
Na doubleren en versnellen en bij herfstleerlingen met een 3-jarig traject bij de kleuters komt de didactische leeftijd (DL) niet meer overeen met de didactische leeftijdequivalent (DLE). De DL geeft het aantal maanden onderwijs weer dat een leerling op basis van zijn leeftijd normaal gesproken zou hebben genoten en de DLE geeft het aantal maanden onderwijs waarop leerlingen in een bepaald

leerjaar zitten. Met andere woorden: met de DLE wordt het resultaat van de leerling t.o.v. de groep uitgedrukt en met de DL wordt de voortgang t.o.v. de leerling zelf uitgedrukt.
Bij doublures en bij herfstleerlingen met een 3-jarig traject is de DL hoger dan de DLE, bij versnellen lager. Bij de (CITO-)toetsing zal de leerling steeds afgemeten blijven aan het gemiddelde van de groep waar hij op dat moment in zit (DLE) en zal een afwijkend DL leiden tot een grote achterstand of een grote voorsprong.
Op de Groenschool kiezen we ervoor om voor de leerlingen met een 3-jarig traject de DL gelijk te zetten met die van de andere leerlingen op het moment dat zij starten in groep 3. Zo kan de prestatie van de leerling afgemeten worden aan het lesaanbod dat zij daadwerkelijk hebben ontvangen en hebben zij geen “achterstand” ten opzichte van hun klasgenoten. Hetzelfde doen we voor leerlingen die hebben gedoubleerd. We laten deze leerlingen op deze manier met een schone lei beginnen. Ze doen de groep niet voor niets over en we verwachten dat ze dit keer wel op hetzelfde niveau kunnen scoren als hun klasgenoten. Voor leerlingen die zijn versneld passen we de DL naar boven aan, omdat zij anders steeds veel hoger blijven scoren op toetsen dan de klasgenoten. We willen toetsen hoe ze op dit moment met deze lesstof omgaan, niet hoe ze op basis van hun leeftijd met de lesstof omgaan. Dat daar een grote voorsprong zit is duidelijke en ook de reden dat de leerling is versneld. Scholen beslissen zelf hoe ze omgaan met de DL, aanpassen vanuit zorgoogpunt is toegestaan. Het aanpassen van de DL zal steeds aan het begin van het schooljaar worden gedaan door IB.
In groep 8 geeft ESIS automatisch aan door middel van de vermelding +10 dat het gaat om een doublerende leerling. Dit is nodig in verband met de monitoring vanuit de overheid op de opbrengsten. De DL en de DLE zijn normaal gesproken eind groep 8 beide 60 maanden.
Voor leerlingen die in aanmerking kunnen komen voor LWOO is het belangrijk dat al eerder wordt uitgegaan van de werkelijke DL. Gedoubleerde leerlingen moeten voor de toepassing van de criteria voor LWOO met de vaardigheidsscore worden afgemeten aan de toetsversies die zij hadden gemaakt als zij niet waren blijven zitten.
Ook wordt een (tijdelijke) uitzondering gemaakt voor gedoubleerde leerlingen die in aanmerking lijken te komen voor dyslexie- of dyscalculie-onderzoek. Bij deze leerlingen meten we de toetsscore af aan de werkelijke leeftijd, omdat de (lagere) toetsscore die er dan uitrolt mag worden gebruikt om te bepalen of de leerling in aanmerking komt voor onderzoek. Er wordt dan gekeken welk resultaat is behaald wanneer we de vaardigheidsscore van de leerling afzetten tegen de toetsversie die de leerling zou hebben gemaakt als hij niet was blijven zitten.